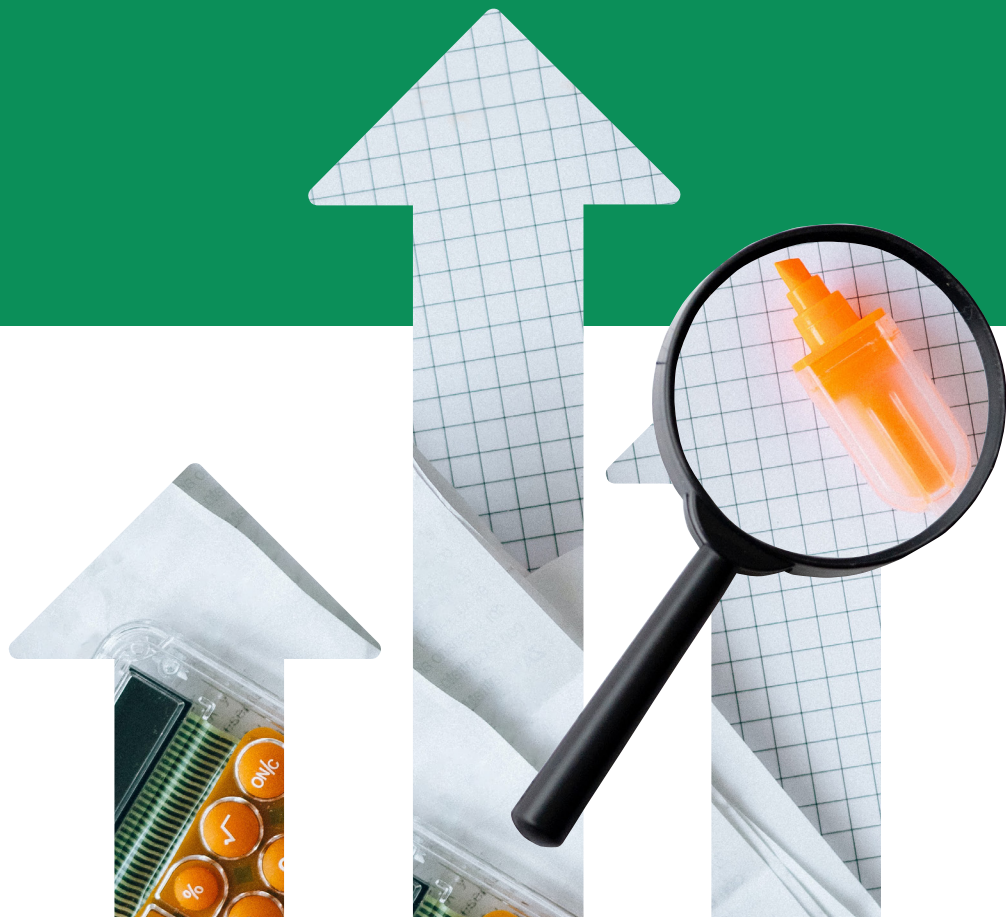

OPORAVAK, INKLUZIJA, ODRŽIVOST

Bilten br. 03 —————>

OKTOBAR 2021.

PREPOROD
INVESTICIJA
PODRŠKA
ODRŽIVOST
KOORDINACIJA
ZAPOSLLENOST
BLAGOSTANJE
JEDNAKOST
OŽIVLJAVANJE
EKONOMIJA

Brzo Izdanje

O Biltenu

Bilten „Oporavak, inkluzija, održivost“ deo je projekta „Oporavak za održivost“. Praćenjem i istraživanjem nastojimo da povećamo nivo transparentnosti i tačno informisanje građana o Paketu ekonomskog oporavka. Osim informisanja građana o merama ekonomskog oporavka, ovaj bilten ima za cilj da predstavi nivo sprovođenja mera i podstakne zainteresovane strane da prate njihovu primenu. Bilten „Oporavak, inkluzija, održivost“ realizovan je u okviru projekta „Oporavak za održivost“ koji podržavaju Balkanski fond za demokratiju (BTD) i USAID.

Treće izdanje biltena sadrži informacije i podatke o prve tri podmere mere jedan. Ove podmere su pod nadzorom i odgovornošću Poreske uprave Kosova (PUK), imajući u vidu da su direktno povezane sa uslugama koje pruža ova institucija. Sprovođenjem razgovora sa nadležnim akterima za temu koja je obrađena u biltenu, želimo da iznesemo njihove stavove i mišljenja o merama koje su uključene u Paket ekonomskog oporavka, koji predstavlja četvrti paket pomoći za prevazilaženje posledica

pandemije KOVIDA-19. INDEP je obavio razgovor sa predstavnikom Poreske uprave Kosova, odnosno sa direktorom Odeljenja za registraciju i pružanje usluga poreskim obveznicima, g. Sami Salihu, preko kojeg smo dobili podatke i pojedinosti o podmeri 1.1., 1.2. i 1.3 ..

→ KOJE SU PRVE TRI PODMERE MERE JEDAN?

Šteta prčinjena pandemijom KOVIDA-19 pogodila je većinu sektora ekonomskog razvoja. Posledice u novcu i po zdravlje samo su neke od posledica, imajući u vidu da su kao posledica pandemije, brojni građani ostali i bez svojih radnih mesta. Stoga je prva mera Paketa ekonomskog oporavka, nazvana Podrška zapošljavanju, predstavljena kao prioritetna, kada je reč o pomoći koja će biti pružena pogođenim građanima. Ukupno, ova mera uključuje sedam podmera, od kojih Poreska uprava Kosova nadgleda prve tri. Ove podmere su:

- 1.1. Vraćanje na posao onih koji su ostali bez posla tokom pandemije - **10 mil EUR**
- 1.2 Podrška za formalne zaposlene - **10 mil EUR**
- 1.3 Podrška zapošljavanju žena - **5 mil EUR**

Kao i u sastavljanju prethodnih paketa, čiji je cilj bio da ublaže štetu izazvanu pandemijom, u ovaj paket uključena je Poreska uprava Kosova. Kao nadzornik, PUK je razvio elektronske sisteme putem kojih se olakšava prijava građana za podršku, u sklopu mera Paketa ekonomskog oporavka. Ove podmere obuhvataju kategorije koje su pretrpele popriličnu štetu, zbog čega je njihovo stavljanje u funkciju bilo među prvima.

ŠTA JE PODMERA 1.1. → I KO ĆE OSTVARITI KORISTI OD OVE PODMERE?

Podmera 1.1., pod nazivom Vraćanje na posao onih koji su ostali bez posla tokom pandemije, pruža pomoć osobama koje su ostale bez posla kao posledica pandemije, a u poreskom periodu decembar 2019 - februar 2020. su vođeni kao zaposleni. Za ovu meru je ukupno izdvojeno **10 miliona evra**. Ova podmera je već stavljena u funkciju i građani koji ispunjavaju tražene kriterijume mogu se prijaviti putem EDI sistema ili internet stranice Poreske uprave Kosova.

Poslodavac se može prijaviti putem elektronskog sistema EDI Poreske uprave Kosova, putem posebnog obrasca koji je dostupan na EDI -u. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je:
<https://apps.atk-ks.org/Subvencionim>.

Zaposleni se može prijaviti putem internet stranice Poreske uprave Kosova. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je:

<https://www.atk-ks.org/services/>

Pravo prijavljivanja imaju registrovana privredna društva, poslodavci i zaposleni prema kosovskom zakonodavstvu. Poslodavac se prijavljuje za subvencionisanje putem EDI sistema, a zaposleni preko internet stranice Poreske uprave Kosova. Shodno tome, korisnici ove podmere su i poslodavci i zaposleni.

Koji su kriterijumi i koristi od prve podmere mere Podrške zapošljavanju?

Kriterijumi koje se moraju ispuniti da bi se ostvarila korist od podmere 1.1. Vraćanje na posao onih koji su ostali bez posla tokom pandemije, su:

Mora da je bio prijavljen kao zaposleni u poreskom periodu decembar 2019 – februar 2020. i mora da je prijavljen kao nezaposleni u poreskom periodu april 2021 – jun 2021. godine.

Poslodavac će ostvarivati koristi tri (3) meseca zaredom, od početka subvencionisanja, nadoknadom 50% bruto plate, koja maksimalno može iznositi sto sedamdeset (170) evra. Prijavljivanje za poslodavce počelo je 12. avgusta 2021. godine i otvorena je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

Zaposleni će ostvarivati koristi ove mere tri (3) meseca zaredom, od početka subvencionisanja, tako što će primiti iznos od stotinu (100) evra. Prijavljivanje za zaposlene počelo je 23. avgusta 2021. godine i otvoreno je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

ŠTA JE PODMERA 1.2. I KO ĆE OSTVARITI KORISTI OD OVE PODMERE?

Podrška za formalizovane zaposlene ili druga podmera ove mere, Podrška zapošljavanju, pruža podršku licima koja su prijavljena i uredno izvršavaju poreske obaveze. S obzirom na značaj prijavljivanja u svojstvu zaposlenih i doprinos državi, cilj je da se kroz takvo prijavljivanje, podstakne dalja formalizacija. Razlog za to je što samo formalno zaposleni mogu ostvariti koristi od podrške koju pruža Vlada Republike Kosovo kroz Paket ekonomskog oporavka.

Ali šta je zapravo formalizovani rad?

Formalizovani rad podrazumeva rad u kojem preduzeće zapošljava jednog zaposlenog po definisanom ugovoru o radu koji definiše zaradu ili zarade, zdravstvene beneficije i radno vreme i radne dane.

Kao i prethodne podmere, ova podmera je već stavljena u funkciju i korisnici iste se mogu prijaviti putem elektronskog sistema EDI i internet stranice Poreske uprave Kosova. Korisnici ove podmere mogu biti poslodavci koji formalizuju svoje zaposlene, kao i zaposleni koji pripadaju ovoj kategoriji. Ukupan iznos sredstava izdvojen za ovu podmeru je **10 miliona evra**.

Poslodavac se može prijaviti putem elektronskog sistema EDI Poreske uprave Kosova putem posebnog obrasca koji je dostupan na EDI -u. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je: <https://apps.atk-ks.org/Subvencionim>.

Zaposleni se može prijaviti putem internet stranice Poreske uprave Kosova. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je <https://www.atk-ks.org/services/>

Koji su kriterijumi i koristi druge podmere mere Podrške zapošljavanju?

Kriterijum koji mora biti ispunjen da bi prijava za subvenciju bila uspešna je:

Zaposleni ne sme figurirati kao zaposleni pre poreskog perioda jun 2021. godine ili ranije, koji se zatim prijavljuje Poreskoj upravi Kosova.

Poslodavac će, kroz ovu podmeru, ako prijava bude uspešna, ostvariti koristi dvanaest (12) meseci zaredom, u vidu 10% penzijskog doprinosa, koji ne može biti veći od stotinu (100) evra. Prijavljivanje za poslodavce je počelo 12. avgusta 2021. godine i otvoreno je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

Zaposleni će ostvarivati koristi ove mere tri meseca zaredom, od početka subvencionisanja, u iznosu od pedeset (50) evra. Prijavljivanje za zaposlene počelo je 23. avgusta 2021. godine i otvoreno je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

PODMERA 1.3. PODRŠKA ZAPOŠLJAVANJU ŽENA

Žene čine skoro polovinu stanovništva Republike Kosovo. Kada je reč o zapošljavanju, žene su manje zastupljene od muškaraca. U nastojanju da se stvore jednaka prava i jednaka zastupljenost u svakoj sferi života, smatralo se opravdanim da se u Paket ekonomskog oporavka, uključujući mera koja direktno podržava zapošljavanje žena. Ukupan iznos izdvojen za ovu podmeru je **5 miliona evra**. I ova podmera je takođe krenula sa primenom ili je stavljena u funkciju a prijavljivanje je otvoreno za sva lica koja ispunjavaju kriterijume koje je postavila Vlada Republike Kosovo.

Sloboda rada prema vlastitom izboru u uslovima dostojanstva, sigurnosti i pravde sastavni je deo ljudskog blagostanja. Garancija pristupa žena u ovom smeru, važan je cilj sam po sebi. Iz ekonomske perspektive, smanjenje rodnog jaz u učešću radne snage moglo bi značajno povećati BDP. Regioni sa najvećim rodnim jazom, poput naše zemlje, ostvariće velike koristi od rasta ako primene uslove za ravnopravnost u zapošljavanju.

Poslodavac se može prijaviti putem elektronskog sistema EDI Poreske uprave Kosova putem posebnog obrasca koji je dostupan na EDI -u. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je:
<https://apps.atk-ks.org/Subvencionim>.

Zaposlena se može prijaviti putem internet stranice Poreske uprave Kosova. Link za prijavljivanje za ovu podmeru je:
<https://www.atk-ks.org/services/>

Koji su kriterijumi i koristi treće podmere mere Podrške zapošljavanju?

Kriterijum koji mora biti ispunjen da bi zahtev za subvencionisanje u sklopu ove podmere bio uspešan je:

Zaposlena ne sme figurirati kao zaposlena pre poreskog perioda juna 2021. godine ili ranije, koja se zatim prijavljuje Poreskoj upravi Kosova.

Ova podmera predviđa da poslodavac tri (3) meseca ostvari koristi od 50 % bruto zarade, čiji iznos ne može preći sto pedeset (150) evra, a za ostalih devet (9) meseci 10 % penzijskog doprinosa, čiji iznos ne može biti veći od stotinu (100) evra. Prijavljivanje za poslodavce je počelo 12. avgusta 2021. godine i otvoreno je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

Zaposlena će ostvarivati koristi od ove mere tri (3) meseca zaredom, u iznosu od pedeset (50) evra. Prijavljivanje za zaposlene počelo je 23. septembra 2021. godine i otvoreno je do **15. oktobra 2021. godine u 24.00 časa.**

PODACI O PRIJAVAMA ZA PRVE TRI PODMERE

U tabeli koja sledi u nastavku, predstavljene su prijave poslodavaca za prve tri podmere mere jedan. Iz podataka se može zapaziti da su najveći interes ili najveći broj prijava podneti za treću podmeru mere jedan ili podmeru pod nazivom Podrška zapošljavanju žena, u okviru koje je primljeno ukupno 845 prijava ili zahteva, za 1590 zaposlenih.

Poslodavac					
Mera 1.1		Mera 1.2		Mera 1.3	
Zahteva	Zaposlenih	Zahteva	Zaposlenih	Zahteva	Zaposlenih
232	539	320	929	845	1590

U tabeli koja sledi u nastavku, predstavljene su prijave zaposlenih za prve tri podmere mere jedan. Iz podataka se može zapaziti da su najveći interes ili najveći broj prijava podneti za drugu podmeru mere jedan ili podmeru pod nazivom Podrška formalizovanim zaposlenima, u okviru koje je primljeno ukupno 565 prijava ili zahteva.¹

Zaposlenih					
Mera 1.1		Mera 1.2		Mera 1.3	
Zahteva	Zaposlenih	Zahteva	Zaposlenih	Zahteva	Zaposlenih
169	169	565	565	217	217

¹ Podaci za sastavljanje ovog biltena su dobijeni metodom kabinetskog istraživanja i razgovora koje je INDEP obavio sa predstavnikom Poreske uprave Kosova, direktorom Odeljenja za registraciju i pružanje usluga poreskim obveznicima, g. Sami Salihu, dana 28. septembra 2021.

PREPORUKE

1. Vlada Kosova bi, u saradnji sa Poreskom upravom i Agencijom za statistiku Kosova, trebalo da evidentira broj zaposlenih koji će biti vraćen na posao, kao rezultat ove mere. Ovaj broj, zajedno sa statističkim podacima o broju ljudi koji su ostali bez posla, treba predstaviti komparativno i na redovnoj osnovi.
2. Institucije drugu meru formalizacije privrednih subjekata moraju propratiti većim nadzornim radom. Posebno bi trebalo sagledati da li formalizacija uzrokuje smanjenje plata aktuelnih zaposlenih koji će biti prijavljeni ili dovodi do smanjenja njihove zarade u ekvivalentnom iznosu koji će biti isplaćen zaposlenima kao podsticaj.
3. U budućnosti, povećati sredstva za meru 1.3 „Podrška zapošljavanju žena“. Prvi podaci ukazuju na veći broj prijave za ovu podmeru u poređenju sa drugim podmerama, iako je dodeljeni budžet upola manji. Uzimajući u obzir istorijske nejednakosti u broju zaposlenih žena u odnosu na zaposlene muškarce, potreba za povećanjem podrške za ovu kategoriju je značajna.
4. Žene bi trebalo da predstavljaju ciljanu grupu kampanja podizanja svesti. Podaci pokazuju da iako su prijave poslodavaca veće za meru 1.3 – „Podrška zapošljavanju žena“, prijave radnica su skoro dvostruko manje nego za meru 1.2. To znači da je, iako je potreba žena za podrškom velika, istovremeno je očigledno njihovo ustručavanje da se prijave.

Mišljenja izneta u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno i mišljenje Balkanskog fonda za demokratiju, Nemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država, USAID-a ili Vlade SAD-a.